

הכוונת עיתוי ההמלטה של הפרה

אלי סמסון, המחלקה לבקר, ש.ה.מ.

"...שהפרות תמלטנה תוך שעות העבודה הנורמאליות במשך היום – ולא דווקא באמצע הלילה..."

"... שתהיה פעם שבת או חג ללא המלטות..."

"...שתהיה אפשרות לתכנן מראש למועד מסויים את ההמלטות של מרבית הפרות..."

היום ה־270 להריון. טיפול יותר מוקדם מגדיל את הסיכון לחיי הוולד ומקטין את הסיכוי להצלחת הטיפול.

ההמלטה תתרחש בממוצע בין 40 ל־50 שעות לאחר הזרקה ההורמון ומרבית הפרות (85%–95) אכן מגיבות לטיפול. אם ההמלטה לא קרתה עד 72 שעות לאחר הטיפול – יימשך ההריון עד להמלטה נורמאלית.

טבלה 1 מציגה סיכומי ניסוי שנערך על ידי ברדסלי (Beardsley) וחבריו בשנת 1974.

הטבלה מראה כי 17 מתוך 25 הפרות שהגיבו לטיפול – המליטו בין 31 ל־50 שעות לאחר הטיפול. לפיכך, אם ינתן הטיפול בשעה 5 אחה"צ, תמלטנה מרבית הפרות בין חצות ליל המחרת לבין 8 בערב של היום שלאחריו. כמו כן מתברר כי למרות משקל הלידה היותר קטן של הוולדות בני הפרות המטופלות – ההמלטות הן יותר קשות. כנראה בגלל הרפיה והתרחבות בלתי מספיקות של דרכי הלידה. משקל הוולדות שנולדו לפרות מטופלות היה פחות

יתכן שמשאלה אוטופית כזו של מושבניק הרוצה לנסוע לסוף שבוע, או של סדרן העבודה ברפת הקיבוצית הרוצה להפחית את מספר העובדים בלילה ובשבת – תיהפך בקרוב למציאות של יום־יום.

הספרות המדעית־מקצועית מתארת לאחרונה דרכים להכוונת ההמלטה של הפרה למועד הרצוי לרפתן באמצעות טיפול הורמונאלי.

הורמון סטרואידי מסויים (גלוקו קורטיקואיד) המופרש מיתרת הכליה של העובר הוא הגורם המפעיל את התחלת תהליך ההמלטה. עתה פיתחו גם הורמון סינטיטי, המוזרק לפרה והמסוגל לגרום להמלטה. הדבר כבר נוסה על בקר לבשר לפני כ־10 שנים ולאחרונה נערכו ניסויים גם על בקר לחלב ופורסמו תוצאות פיזיולוגיות וכלכליות של ניסויים אחדים. להלן עיקרי הממצאים:

המועד האופטימאלי לטיפול הוא לא לפני

° רשימת ספרות מפורטת מצויה בידי המחבר

הגבת פרות לטיפול בהורמון סינטיטי (דקסה־מטזון) ביום ה־273 להריון

קב' ביקורת	קב' הטיפול	
29	29	מספר הפרות
	25	מספר הפרות המגיבות לטיפול
	45.1±11.1 שעות	זמן התגובה הממוצע (מהטיפול עד להמלטה)
		הזמן מהטיפול עד להמלטה
	2 פרות	פחות מ־30 שעות
	17 פרות	31 עד 50 שעות
	6 פרות	יותר מ־51 שעות
280 ימים	275 ימים	משך ההריון
45.4±0.9 ק"ג	42.4±1.0 ק"ג	משקל הוולדות
1.69±1.9	2.37±0.2	קושי בהמלטה°

° לפי 5 דרגות: 1 – ללא קושי – 5 ניתוח קיסרי.

**תכשיר מזיני קורט אשר
משתמשים בו ברוב
הרפתות המתקדמות בישראל**

**תכשיר המבוסס על גישה
מדעית מתקדמת
בהזנת מחצבי קורט**

פידאמין
להוספה לתערובות ולעגלות
מערבלות

מחצבי קורט חסינים

Chelated Trace Minerals

בתוספת הויטמינים E,D,A

כולל יוד אורגני – **אדד"י**

EDDI

תכשיר יוד היעיל ביותר

להזנת העלי חיים.

פרטים וחומר הסברה על
יעילות התכשיר ועל ההיקף
הרחב של השימוש בו ניתן
לקבל במשרדנו.

אדרון בע"מ

מוצרי איכות ושירותים למכוני תערובת
רח' רננים 14, רמת-גן. טל': 03-796879

בחצי ק"ג לכל יום של הקדמת ההמלטה. תוספת המשקל היומית, התחלואה והתמותה לאחר ההמלטה, כושר ספיגת הנוגדנים ורכישת החיסון הפאסיבי מן הקולוסטרום, מידות הגוף בגיל חודש וחודשיים – היו שווים בשתי הקבוצות.

כמובן שלטיפול יש סיכוי מעשי רק אם תנובת החלב של הפרות המטופלות לא תקטן בעקבות הטיפול. נמצא שלא היו הבדלים בהרכב הקולוסטרום, שבשבוע השני והשלישי התנובה של הפרות המטופלות היתה יותר נמוכה, אך לא חלו שינויים ולא היה הבדל בתנובה מושווית שומן וגיל. כמו כן נמצא, שנפיחות העטין לאחר ההמלטה היתה קטנה יותר אצל הפרות המטופלות.

הדבר המונע עד כה את השימוש הנרחב בטיפול בהורמון הסינטטי להחשת ההמלטה, הוא המספר הגדול של עצירות שיליה אצל הפרות המטופלות, רק התגברות על תופעה זו תאפשר את השימוש הנרחב בשיטה.

פ/פ' צ"י ח/ב נ/ח M.B.M.

מלכ בקר/מסמך

לח/ת העב/ב
בימי חול בלבד
13.30 ז' 8.00

לסיכום: יש יתרונות ברורים להכוונת מועד ההמלטות. אם נוכל לרכז את כל ההמלטות הצפויות בתקופה של 6 עד 12 ימים לימים קבועים בכל שבוע, אפשר יהיה לרכז לימים אלה כוח אדם מתאים ומספיק לפיקוח ולקבלת ההמלטות, למנוע חלק מהתמותה בהמלטה שבא כתוצאה מחוסר השגחה מספקת ונוכל להקטין את הפיקוח הנדרש בלילות ובימי השבוע האחרים ובפרט בימי סוף השבוע.

סביר להניח שהמחקר יתגבר גם על עצירות השיליה הרבות ועל תופעות לוואי אחרות – ועד אז נתאזר בסבלנות.

